

Verf. Item venerabilis viri Sedulii.

118 De quo Bellarmin. seculo 5. verb. Sedulius, anno 430. Trichem. in Catal. anno 430. Possevin. sup. tom. 3. verbo Sedulius, Genebrard. seculo 5. in Innocent. I. Barbosa in collectan. ad cap. Sancta, num. 24. 15. distinct. Gualter. sec. 5. verb. C. Celius Sedulius, pag. 364. apud quos quo tempore floruerit, & quae scripserit. Extrat Sedulii poema in Bibliotheca sacra, tom. 8. pag. 185.

Verf. Item Juvenci.

119 Hujus Juvenci meminerunt Bellarmin. seculo 4. anno 330 verbo Juvencus, Baron. anno 337. n. 48. Petr. Crint. de poë. Latin. lib. 5. Ado Viennensis in Chron. in Constantino. Gregor. Gyrard. dialogo 5. Gualter. seculo 4. verb. Juvencus, pag. 274. Barbosa num. 25. Theatrum vitæ humanæ, litera P, pag. 467. Possevin. tom. 2. verb. Juvencus. D. Hieronym. non semel opus laudans in Chronic. anno 332. de Scriptor. Eccles. & in commentar. ad cap. 7. Matthæi. Is Hispanis Presbyter Evangelicam Historiam versibus hexametris complexus est, quod opus in quatuor libros distribuit. quos Constantino Magno dicavit. Bellarmin. & alii pronuper dati. Vide Anton. August. lib. 1. dial. 4. num. 11.

120 Quod autem D. Covar. animadvertit, quod scilicet pro Juvenco Vincentius legebatur, jam jussu Gregorii emendatum habetur in recentioribus Decreti editionibus, ut in notis post dictum caput Sancta, 15. distinct. adnotatur. Quoad Vincentios attinet, qui Gelasium præcesserunt, unus fuit Lirinenis, & alter natione Gallus, de quibus Gualt. seculo 5. verb. S. Vincentius Lirinenis, & verb. Vincentius Presbyter, pag. 366. Habentur opera poetica Juvenci dicto tom. 8. pag. 435. & soluta oratione pag. 1187.

SUMMARIUM.

- 1 De tertia librorum specie apud Gelasium, qui apocryphi vocantur.
2 Discrimen inter libros hæreticorum, & alios dubie fidei.
3 Utrum legens hæreticorum libros incidat in excommunicationem, de qua in Bulla Cæne.
4 An liceat legere eos libros viro pio, ac docto, in quo subversionis periculum non timeatur, & num. seqq.
5 Libri hæreticorum, & qui adversus Fidem quicquam continent, comburi debent.
6 Qualis præsumptio oriatur adversum legentes, aut retinentes hæreticorum libros.
7 Libri hæreticorum etiam manuscripti legi vetantur.
8 Veritum est legere libros hæreticorum etsi nullum errorem contineant.
9 Qui libri dicantur apocryphi.
10 Tridentino interdita est impressio librorum de rebus sacris tractantium sine Authoris nomine.
11 Hæreticorum libri propriè apocryphi nuncupantur.
12 Quid vocetur apocryphum.
13 Qui libri quondam, & nunc legi prohibeantur.
14 De Concilio Arimineni, & num. seqq.

- 20 De libris apocryphis, qui habentur ac rejiciuntur in cap. Sancta, 15. dist. & num. seq.
22 De Actibus Apostolorum apocryphis, & num. seqq.
27 De Evangelii apocryphis, & num. seq.
40 De centimetro, & centonibus, & num. seqq.
46 De revelationibus apocryphis, & num. seqq.
49 De B. Mariæ transitu, & Assumptione, & num. seqq.
67 De Canonibus Apostolorum.
68 De historia Eusebii, & num. seqq.
70 De opusculis Tertulliani, & num. seqq.
73 De opusculis Lactantii Firmiani, & num. seqq.
78 De opusculis Clementis Alexandrini.
79 Epistolæ B. Petri locus difficilis enodatur.
80 De Fide explicita & implicita, & qualis desideretur ad salutem, remissivè.
81 B. Joannes Damascenus quo tempore floruerit.
82 De opusculis Julii Africani, & num. seqq.
84 De scriptis Arnobii, & num. seq.
86 De opusculis Cassiani, & num. seqq.
89 De epistola Jesu ad Abgarum Regem, & num. seqq.
93 Omissa à D. Covar. adduntur, & num. seqq.
96 De Phylacteriis Judæorum, & num. seq.
98 Catalogus hæreticorum & hæresum, remissivè, & num. seqq.
100 Emendatio quorundam textuum apud Gratianum notatur, & num. seqq.
105 De Authoribus Historie Ecclesiasticæ.
106 De Cassiodoro autore historie Tripartitæ, & num. seqq.
111 Salomon utrum in æternum sit damnatus.

De libris Apocryphis.

CAPUT XVII.

Hæc habentur in Concilio Romano, tom. 3. 1 Concilior. prout adnotavimus sup. lib. hoc. cap. 14. num. 2. Gelasius de tertia librorum Ecclesiasticorum specie incipit differere, quos Ecclesia rejicit ut apocryphos, & ita D. Covar. sub hoc capite vocitantur.

Verf. Hæc Gelasius.

Hoc interesse existimo inter libros hæreticorum, & alios dubie & incertæ autoritatis, quod hi privatim legi non prohibentur, ut insinuant Senens. in Bibliotheca sancta lib. 1. sect. 1. verf. Canonice secundi ordinis, Calep. verb. Apocryphus, in fin. illi, id est hæreticorum, nec publicè nec privatim legi permitti sunt, imò nec retineri: quod ita cautum est constitutionibus Pontificiis Julii III. Pauli IV. & in Bulla Cæne c. 1. & Imperatoris sanctionibus in l. Quicumque, §. Nulli, & seq. l. Damato, §. Nec verò, C. de hæretic. Ex quibus locis id observant Farinac. de hæres. quest. 180. per tot. Sanch. in Decalog. lib. 2. cap. 10. à princip. Bonac. de Censur. in Bull. Cæn. quest. 2. punct. 4. Petr. Gregor. Syntagm. Jur. lib. 34. cap. 2. num. 10. Menoch. de arbitrar. casu 374. num. 12. Gratian. reg. 55. num. 31. Cened. ad Decretal. collect. 8. num. 1. Malfard. de probat. concl. 745. num. 10. & concl. 862. Sanctarel de hæresi, cap. 13. dubit. unic. Theat. vitæ hum. lib. 1. pag. 78. verf. Libri hæreticorum, & plures alii apud Cened. sup. & Aug. Barbof. in collectan. ad d. l. Damato, n. 5. Unde non omnibus liber apocryphus censetur reprobatus, Spond. in Epitome Amal. Baronii, anno 102. n. 4. At

At omnis hæreticorum liber prohibitus ex damnatione sui Authoris habetur, ut D. Covar. nos docet, etiam si nihil adversus fidem bonosque mores in illo contineatur (quod raro evenit,) nisi ob publicam utilitatem legi permittantur hujusmodi libri, quibus si quid erroris inest, publica autoritate prius expungitur, ac deletur Farinac. cum aliis d. quest. 180. à num. 22. Cened. ubi proximè, Sanctarel dict. dubit. unic. num. 11. verf. Objicies, Ricciul. de jure personar. exit. grem. Eccles. exist. lib. 5. cap. 23. à princip. Caramuel in Theolog. fundam. part. 1. fundam. 17. quest. 2. num. 65. Thom. Hurtad. variar. tom. 1. tract. 5. cap. 6. §. 2. num. 146. Turrian. cent. 4. dub. 17. ubi quod oppositum est error. Dian. part. 11. tract. 1. resol. 1. verf. Unde doctè, & plures quos dat Barbosa in collectan. ad cap. Fraternitati, n. 1. & 2. de hæretic. Non tamen desunt contra tenentes, quos recenset Farinac. ubi sup. Vide omnino Pellizzar. in Annual. Regul. tom. 1. tract. 6. cap. 5. n. 1. & per tot.

3 Sed quod attinet ad excommunicationem Bullæ in Cæna Domini communiter placet, quod etsi sufficiat vel unam hæresim reperiri in libro hæretici, ut illa incuratur, vel quod de Religione tractetur, quanvis nulla sit hæresis. Sanch. sup. n. 34. tamen si liber nec ad Religionem spectet, nec errore inficiatur, absque censure metu, de qua in d. Bulla, poterit legi ac retineri. Sanch. ubi proximè, Bonacina n. 22. & communis Theologorum sententia. Vide Farinac. sup. num. 22. verf. Sed quod attinet. Incurritur verò excommunicatio non reservata, de qua in Indice libros prohib. reg. 10. Pellizar. n. 1. & 5.

4 Illud maximè controvertitur, an prohibitione librorum hæreticorum non obstanti, possit vir doctus, ac probitate morum præditus, in quo subversionis periculum non imminet, eos legere? De qua questione latissime Diana dist. tract. 11. resol. 1. per tot. ubi Caramuelem pro contraria sibi opinione laudat, quæ affirmat, at Caramuel dict. quest. 2. per tot. se docuisse inficiatur, quod Diana prædixerat, ac disputatione præmissa, num. 644. cum pluribus tenet, adhuc cessante subversionis periculo, non licere libros hæreticorum legere, aut retinere, quod utique Diana prius tenuerat. Ratio est, quia constitutiones vetantes lectionem hujusmodi librorum, nedum nituntur securitati legitimum, sed etiam odio Scriptorum, & aliis rationibus, quæ sublato periculo subversionis, persistunt, ut leges prohibitorie etiam in foro interno ligent, & excommunicationis pœna incurratur. Diana p. 6. tr. 6. resol. 46.

5 Sunt aliqui contra communem asseverantes, in foro pollicitem esse libros hæreticorum legi à viris piis & eruditis, ut Felin. in cap. Si quis Episcopus in fin. de hæretic. Albertin. de agnoscend. assertionib. Catholic. quest. 28. n. 4. & 5. Deciana tract. crim. lib. 5. cap. 35. num. 25. & cap. 46. à num. 26. Malfard. dict. concl. 862. & alii apud Sanch. d. cap. 10. num. 51. & Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 2. puncto 10. §. 2. num. 9. Oportet ergo priori sententia admitti, ubi opus fuerit, postulare facultatem ad legendos quovis hæreticorum libros, cujus concessio reservata est sacre Congregationi S. Officii ab Urbano VIII. in decreto quod incipit. Apostolatus. Diana d. resol. 49. de quo Farinac. sup. num. 43. Bonacina dict. punct. 4. n. 10. Sanch. n. 43.

Ibi: Imo sunt comburendi.

6 Antiquissimus Ethnicorum etiam mos fuit, eos libros qui adversus Religionem edebantur, flammæ de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

mis extinguere, & ab Ecclesia ita observatur ab ejus primordiis, sicut constat ex Actibus Apostolorum cap. 19. & in generalibus Conciliis libri hæreticorum damnati, ab Imperatoribus igni adjudicabantur, prout in Nicæno constitutum est de scriptis Arii, sic in l. Quicumque, §. Nulli, & §. omnes, libri Eutychetis exteri jubentur. Idem de operibus Anthymi decrevit Justinianus novell. 42. Nec hæretici quondam ad pœnitentiam recipiebantur, nisi antea suos libros comburent. Theat. vitæ hum. lib. L, pag. 78. & 79. ubi hæc, & alia plura ad rem sunt tradita. Vide Spondan. sup. anno 56. num. 12. anno 279. num. 5. anno 325. num. 28. anno 398. num. 18. anno 431. num. 10. & alibi sæpe, Sixt. Senens. in Bibliotheca Sancta lib. 2. verb. Curiosorum, pag. 117. Unde constat, proxim Ecclesiæ semper observatam esse, ut libri hæreticorum incendio absumantur. Huc spectant lex 34. tit. de hæretic. C. Theodof. lex 4. §. Tanquamdem, ff. famil. eriscund. Paul. Sententiar. lib. 5. tit. 23. ad leg. Cornel. de Sicariis. Sic libros hæreticorum exurendos docent præter laudatos supra n. 2. in princip. Azor. part. 1. lib. 8. cap. 16. verf. Nonò queritur, Caran. sup. num. 650. Diana part. 1. tract. 11. resol. 37. & alii apud Barbof. in collect. ad d. l. Damato, num. 5. C. de hæretic. Non autem oportet, ut privatus propria autoritate libros istos comburat sed tutius erit eos S. Officio Inquisitionis exhibere, nam etsi qui per se privatim adolet, immunis censetur ab excommunicatione Bullæ in Cæna Domini, sicut asseruimus supra, lib. 2. cap. 10. num. 116. tamen plurique placet, perperam, & illicitè id fieri, ut ibidem cum aliis tradidimus, quibus adde adductos à Diana part. 1. tract. 11. resol. 37.

7 Qualis præsumptio insurgat ex retentione, aut lectione librorum hujusmodi adversus retinentes, vel legentes, habetur apud Farinac. d. quest. 180. à num. 8. Menoch. d. casu 374. num. 12. Malfard. d. concl. 862. Zauchin. de hæretic. cap. 7. num. 7. Sarmient. Selector. lib. 1. cap. 1. num. 10. Camill. Borrell. ad Bellug. in specul. Princip. in rubric. 11. §. Viso, litter. I, verf. Quid autem de eo, & plures alios, quos cumulat Barbofa in collectan. ad cap. ult. n. 2. 26. q. 2.

8 Quæ de libris hæreticorum præmissimus, pariter accipienda sunt de prælo mandatis, ac de manuscriptis, & identitate rationis. Farinac. d. q. 180. num. 30. Quid de epistola hærefes continenti? Confule Dian. par. 1. tract. 11. resol. 36.

Ibi: Non esse dammandos, nec vitandos omnes hæreticorum.

De hac opinione Panormitani mentionem fecit Farinac. num. 25. & num. 26. ait hodie post prohibitam generaliter lectionem librorum hæreticorum sacris Pontificum decretis, locum esse non posse præfatæ sententiæ, ideoque sive boni, sive mali sint libri Authoris damnati, legi non permittuntur, nisi obtentâ licentiâ, ut cum pluribus tenet Barbofa in cap. Fraternitati, n. 2. de hæretic. Ratio est, quia una ex præcipuis causis hujus prohibitionis est odium authoris hæretici, qui propter crimen indignus efficitur, ut ab hominibus ejus legantur opera, & sic honore isto afficiatur: quæ ratio militat adhuc in libris, qui nihil erroris complectuntur contra Fidem, aut bonos mores; ideoque constitutio prohibens obligat in utroque foro, de quibus Caram. dict. quest. 2.

*quest. 2. per tot. Dian. part. 11. tract. 1. resol. 1. à princip. qui in simili ita differunt. Et licet aliquando propter studentium utilitatem liceat per Ecclesiam libros aliquos hæreticorum publicè legi, tunc tamen auctoritatem illi recipiunt non à Scrip-
toribus, sed ab approbante, ut bene advertit Farinac. d. q. 180. num. 27. Unde Gelasius eos libros, qui ab hæreticis, vel schismaticis elaborati creduntur, apocryphos appellat, id est, absque auctoritate, quâ omnino carent, cum tales Auctores habeant, ut pro nullis æstimentur propter infamiam, & hæresis turpitudinem, Sixt. Senens. statim laudandus.*

Ad Num. 1.

10 Prænotare oportet, vox *Apocryphus* diversimodè potest usurpari, ut videre est apud Sixt. Senens. in *Bibliotheca Sancta* lib. 1. sect. 1. in princip. *vers. Apocrypha*, Erasmi. in *not. Epist. B. Hieron. ad latam de instit. filie*, Theatr. vitæ humanæ lit. B. pag. 212. Calepin. *verb. Apocryphus*, Lexic. Calvini, *verb. Apocryphum*, Ludov. Vives ad D. August. lib. 15. cap. 23. de civit. Dei, D. Hieronym. in *prolog. galeato*. Azor. part. 1. libr. 8. capit. 1. *vers. libri porro*, Glossa ordinaria in princip. ubi de libris Canonis & apocryphis. Aliquando apocryphus dicitur quisque liber, qui intra Canonem Sacrorum voluminum habetur. Ita D. Hieron. Azor. Glossa ordin. & Senens. ac Theatr. vitæ human. Aliquando, & strictius, liber nuncupatur apocryphus, qui certo auctore caret, quapropter dubie fidei est, Senens. Calepin. *verb. Apocryphus*, Calvin. Non tamen omnes libri, quorum Auctores ignorantur, apocryphorum numero adscribuntur; nam si ab Ecclesia approbentur, suam obtinent auctoritatem, quod & in ipsis Canonis Scripturis contingit, siquidem in catalogo earum nonnulli libri recensentur, de quorum Auctoribus ambigitur, aut penitus ignorantur, ut apparet ex traditis supra *hoc lib. cap. 14. à n. 14*. Utrum in his certus quidem est auctor, nempe Spiritus sanctus; sed cuius hominis ministerio ad scribendum usus fuerit, latet. Hæc præter D. Covarruv. hic observavit Senens. Aliquando tandem apocryphum volumen id vocamus, quod talem auctorem habet, ut ei fides adhiberi non debeat, qualia sunt hæreticorum scripta quæ vel suo, vel supposito nomine eduntur Erasmi. Vives Lexic. Calvin. & præmissi *sup. numer. 9. in fin.* His junguntur libri, qui etsi certum habeant auctorem, & non damnatum, mendosa tam incredibilia, & falsa complectuntur, quare levis, aut nullius auctoritatis sunt Calepin. *sup.* & D. Covarruv. *inferius*. Horum omnium Gelasius exempla recenset, quæ transcripsit Gratian. in *cap. Sancta*, 15. dist. ubi Acuña Ant. Aug. de *Emend. Grat. dial. 6. num. 12. & dial. 20. num. 12.*

Vers. Hujus verò Ibi: Sanctissimè Tridentina Synodus.

11 Tridentino seq. 4. decret. de edit. & usu sacror. libror. d. cavetur, nequis imprimat, imprimere faciat, aut vendat libros de rebus sacris sine nomine Auctoris poenis adversus transgressores stabilitis, & inter cætera, quod talem librum sine Auctoris nomine apud se habens, aut legens, nisi auctorem exhibuerit, pro scriptore reputetur damnato ad poenas: quod de libris hæreticorum agens scripsit Farinac. d. *quest. 118. numer. 21.* Vide ad hæc

Cened. collect. 8. n. 7. Azor. part. 1. lib. 8. cap. 17. vers. Primo quaritur, & vers. seq. etiam tenet de quavis scriptura, quæ sine Auctoris nomine imprimi nequit. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 31. n. 9. Castr. de potest. leg. pænal. lib. 1. cap. 8. vers. Est etiam quedam lex, Felician. de censur. tit. de excommunic. cap. 24. vers. Qui librum & obiter notata supra cap. proximo, n. 63.

Vers. Igitur Gelasius.

Liber hæretici propriè apocryphus dici poterit, 12 prout à Gelasio tales nuncupantur, quia auctoritate destitutus est, & quanvis certum auctorem habeat, ut jam paulò superius est animadvertum.

Ibi: Atque ideo hi libri apocryphi dicuntur.

Hoc discrimen inter libros hæreticorum & alios Apocryphos constitutum est supra, n. 2.

Ibi: Sic & apocryphi dicuntur.

Sic Erasmi. Vives, & Lexic. Calvin. Apocryphos libros vocant, quos hæretici nomine Prophetarum, vel Apostolorum evulgant, ex quibus plures refert Spondan. anno 44. num. 25.

Ibi: Quia eorum auctoritas in obscurò, & abscondito est.

Apocryphus enim significat quod occultum, 13 incognitum, & obscurum est. Theatr. vitæ human. d. pag. 212. sub vers. Libri apocryphi, Lexic. Calvini, & Calepin. ubi sup. Nebrissenf. *verb. Apocryphus*.

Ibi: Sed & Apocryphos libros.

Lectio librorum, qui errores continebant, olim 14 licita erat, nisi prohiberetur, ut de operibus Originis tradit Spondan. anno 256. n. 6. Vide præmissa supra, cap. 14. n. 4. Nunc duntaxat abstinendum nobis est à lectione voluminum, vel à partibus eorum, quæ Expurgatorio novissimo continentur, nisi expurgati fuerint libri, qui sic, & non aliter legi & haberi permittuntur. Adde Spondan. anno 102. n. 4.

Ad Num. 2.

Ariminense Concilium congregatum traditur anno 359. Christi, Pontific. Liberii 8. Imperator. Constantii, Constantini Magni filii anno 23. Baron. *Annal. tom. 3. ann. 359.* ubi Spondan. num. 2. qui latè prosequuntur, quæ D. Covar. in præfenti refert. Jacob. Gualter. in *Chronograph. seculo 4. pag. 284.* Card. Bellarm. lib. 1. de concil. cap. 6. Unde constat hic pro Constantino Cæsare, legendum Constantio, ut D. Covar. animadvertit. Conveniunt Arimini partim Catholici, partim Ariani plusquam trecenti, aut quadringenti, ut aliis placet, Episcopi Occidentales: interfuerunt quoque Vincentus, & alii Sedis Apostolicæ Legati à Liberio missi Baron. & Spondan. n. 2.

Ibi: Constantius Imperator jussit.

Hoc Arianis satagentibus Imperator decrevit, 16 qui-

quibus visum est facilitè hæresim fore suadendam, Patribus Orthodoxis in duplex Concilium divisus, quam si omnes in unum convenirent, ac præterea spes illis erat, ut si in una Synodo Aëtius hæreticus, cui ipsi adhærebant, damnaretur, in altera possit approbationem obtinere. Spondan. ex Baron. anno 358. n. 1.

Ibi: Seleucia nihil actum est.

17 Ubi centum quadraginta, seu quinquaginta Orientales Episcopi, connumeratis Arianis, congregati sunt. Spondan. anno 359. n. 16. & numer. seqq. de eventu concilii differit post Baron. ibidem, de quo Barbosa *sup. num. 26.* Possévin. tom. 1. *verb. Ariminense*.

Ibi: Taurum autem Præfectum Pratorio.

18 Cui Constantius curam Ariminensis Concilii celebrandi injunxit, præcipiens ne Episcopos collectos dimitteret ante quam in unam Fidem consentirent, oblato ei Consulatu, si res juxta vota fortiretur effectum. Spondan. anno 359. n. 2.

Ibi: Sed Romana Ecclesia Pontifex.

19 Hoc Concilium, quo Ariminensis formula est damnata, simul cum Valente & Ursacio Arianis Episcopis, qui Arimini Synodo intercesserunt, memorat Spondan. anno 369. num. 4. ubi etiam meminuit alterius Romani Concilii, quo eadem regula damnata fuit, & Fides Nicænæ Synodi œcumenicæ adversus Arianos confirmata. Utrumque celebravit Damasus Liberii successor anno Christi 369. sui Pontificatus 3. Imperii Valentiniani ac Valentis 6. Baron. anno 369. num. 28. & 33. Gualter. in *Chronograph. seculo 4. pag. 286.* Padilla in *Chronograph. Concilior. pag. 12.*

Vers. Item itinerarii nomine Petri.

20 De scriptis B. Clementis pluribus agunt Card. Baron. tom. 1. anno 102. à num. 5. ubi Spondan. n. 3. cum seqq. Francisc. Turrian. *adversus Magdeburgenses lib. 5.* Gualter. *sup. seculo 1. veritate 1. §. 29. pag. 42.* Possévin. *sup. tom. 1. verb. Clemens I.* Sixt. Senens. in *Bibliotheca*, lib. 2. in *Clemente*, *vers. Clementis Odeporicon*, pag. 115. Card. Bellarm. de *Scriptor. Eccles. seculo 1. anno 92. verb. Clemens*.

21 Ex his constat opera B. Clementis per hæreticos erroribus fuisse infecta, maxime Itinerarium D. Petri de quo agimus, quod procul dubio à Clemente elaboratum cuncti fatentur, sed adhuc eo superflite, ab Ebionæis hæreticis depravatum fuit, & ab Eunomianis etiam corruptum: quapropter libri Itinerarii Petri alias Circuitionum, vel periodorum, seu Recognitiones Clementis, aut Historiæ Clementis apud antiquos Patres scripti habebantur. Ita Spondan. ex Baron. *ubi proxime*, num. 8. quæ volumina præmissa ratione Apocrypha censerit testantur præter nuper datos Barbosa in *collectan. ad cap. Sancta*, num. 27. 15. *est.* Spondan. anno 44. n. 24. eaque decem esse perique asseverant. Vide Senens.

Ad Num. 3.

22 Gelasius inter Apocrypha volumina recenset

Actus Apostolorum nomine B. Andræ proditos, quos tales esse observant Card. Baron. anno 34. num. 235. Spondan. anno 44. num. 24. Barbosa *ubi proxime*, Possévin. tom. 1. *verb. Andreas Apostolus* pag. 81. Senens. *sup. verb. Andreas, & verb. Apostolorum actus*, pag. 94. de aliis Apocryphis videndus Marian. *Hist. Hispan. lib. 5. cap. 4.*

Secundo loco rejiciuntur ut Apocryphi Actus 23 nomine Thomæ Apostoli, de quibus Baron. & Spondan. *ubi proxime*, Barbosa d. num. 27. *vers. Actus nomine Thomæ*, Possévin. tom. 3. *verb. Thomas Apostolus*, Senens. *verb. Thomas*, Marian. *sup.*

Tertiò actus nomine Petri Apostoli, qui & 24 alii libri ac hæreticis ementiti, falsò ejusdem nomine inscribantur, de quibus post Baron. Spondan. anno 44. num. 25. D. Hieron. de *Scriptor. Ecclesiast. verb. Petrus*, Possévin. tom. 3. *verb. Petrus*, Senens. *verb. Petrus*, pag. 287. Bellarm. *verb. Beatus Petrus*, sec. 1.

Ultimò damnantur actus Philippi Apostoli nomine editi, de quibus Baron. *ubi sup.* Spondan. num. 24. Barbosa *vers. Actus nomine Philippi*, Possévin. *verb. Philippus*, tom. 3. Senens. *eodem verb. pag. 190.*

Hos actus ab hæreticis elucubratos esse constat, ut Apostolorum egregijs nominibus usurpatis, quæ perperam ipsi adversum Fidei veritates bonosque mores machinabantur, auctoritatem obtinerent, ut testatur post Baron. Spondan. *ubi sup.* quapropter nec privatim, nec publice eorum lectio est permissa, ut D. Covar. docet, tum ob errores illis insertos, tum quia Auctorum damnatorum sunt, secundum tradita supra, *num. 2.* solumque actus à B. Luca conscriptos approbavit Ecclesia, quos inter canonicas Scripturas enumerat, sicut assertum est supra, *cap. 14. num. 123.*

Vers. Evangelia Thaddæi nomine apocrypha.

Deiis Evangelis Apocryphis videndi sunt Card. Baron. anno 44. num. 48. *ubi proxime*, num. 25. & 26. Possévin. in *Apparat. sacro*, quæ sub nominibus Apostolorum, quibus falsò tribuuntur, vulgata sunt. Barbosa in *collectan. ad cap. Sancta*, num. 27. à *vers. Evangelium nomine Thaddæi*. 15. *distinct.* Acuña *ibidem*, num. 45. *cum seqq.* Maldonat. *sup. Evangel. in præfat. cap. 3.* Sixt. Senens. in *Biblioth. Sancta*, lib. 2. sub nominibus eorum, qui auctores Evangeliorum falsò supponunt. Protoevangelium vocabatur id quod nomine D. Jacobi in vulgus exivit. Hæc, & quæcumque alia reprobat Ecclesia, exceptis quatuor, quæ Canone sacrorum voluminum continentur. Maldonat. *sup. Theatr. vitæ humanæ lit. E. pag. 398. vers. Reliqua pseudo-evangelia*, Cornel. à Lapide *sup. Evangel. proem. cap. 2. in princip. & prædiximus supra*, cap. 14. num. 116. illa enim hæretici commenti sunt, aut saltem fabulis & erroribus interjectis corruerunt, ut præfati adnotant Auctores, maxime Senens. qui singulorum pseudo-evangeliorum scriptores, aut corruptores assignat: ipsi quidem ita suis hæresibus auctoritatem aucupari arbitrabantur. Cornel. à Lapide supra, cum opus commentitium dicerent Evangelium, & ab Apostolo elucubratum testaretur inscriptio.